

Griffie ER Bonaire	
Ingek.:	MAY 19 2014
Volgnummer:	ER 2014-037
Griffier:	Uitv.:

***** ER-verg. d.d. 16.05.14 *****

AGENDAPUNT : 6-a.

ONDERWERP : Behandeling motie

TOELICHTING: De UPB-fractie en de fractie Santana dienen gezamenlijk een motie in.

BESLUIT: De motie (zie bijlage) waarbij de 'position paper' als integrale deel van de motie wordt geaccepteerd als standpunt van de eilandsraad voor wat betreft de richting van Bonaire, alsook als uitgangspunt voor de weg ter verbetering en vooruitgang dat Bonaire de komende maanden zal gaan bewandelen, wordt met vijf stemmen vóór en twee tegen aangenomen.

UITVOERING: Griffier

Underskoning mofie wòrdi mei 3 stemmen voor
p a feye aangeroemen.

E. Landsraad van d.d. Boneiru
Voorzitter,
Griffier,
16/5/14

Konseho Insular den un reunion fechá 16 di Mei 2014, den sala di reunion 'Passangrahan'.

Topiko: Karta di direkshon i toma di posishon di Konseho Insular di Boneiru pa loke ta trata struktura estatal.

Konsiderando:

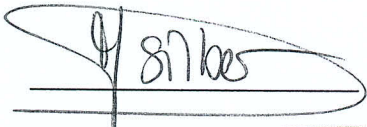
1. Ku riba e fecha di 10.10.10. Boneiru a asumí un struktura estatal nobo ku a nifika ku Boneiru a stop di forma parti di e struktura Antiano –ku defakto a stop di eksisti- i a pasa pa forma parti di e struktura of konstitushon Hulandes;
2. ku negosashonnan hibá a desaroyá i yega na un kuadro ku tur partidonan na mesa por a biba ku ne;
3. ku lamentablemente e ehekushon di e logronan negoshá, -i parsialmente adaptá- a keda hibá den un direkshon ku a desviá for di puntonan krusial ku a keda negoshá;
4. ku hustamente e puntonan aki ta opstakulisá e desaroyo di Boneiru i komo berdadero representantenan di e pueblo aki, nos no por akseptá esaki;
5. Ku konhuntamente nos tin di pone nos vishon dilanti pa asina kana i mehora e ehekushon robes di lokenan a wordu negoshá i ku lo mester a pone Boneiru den e tan deseá kaminda di progreso.

Ta disidí:

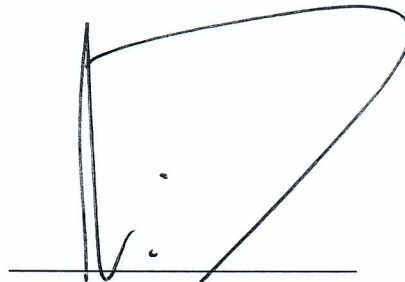
- Pa akseptá e 'position paper' athunto –ku mester wòrdu mirá komo un parti integral di e moshon aki- komo posishon di Konseho Insular pa loke ta trata e direkshon di Boneiru i tambe e punto di salida pa loke ta e kaminda di mehorashon i adelanto ku Boneiru lo bai kana den e próksimo lunanan;
- Pa úrgi griffier pa sòru pa e moshon aki huntu ku e karta en kuestion, keda mandá ku urgensia pa tur instansianan di gobernashon Hulandes, Kolegio Ehekutivo i tambe pa e Konsehonan Insular di Saba i Sint Eustatius.

I ta pasa pa órdu di dia;

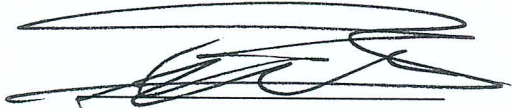
Firmantenan:

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'M Silberie', written over a horizontal line.

Sra. M. Silberie (UPB)

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'R Wilsoe', written over a horizontal line.

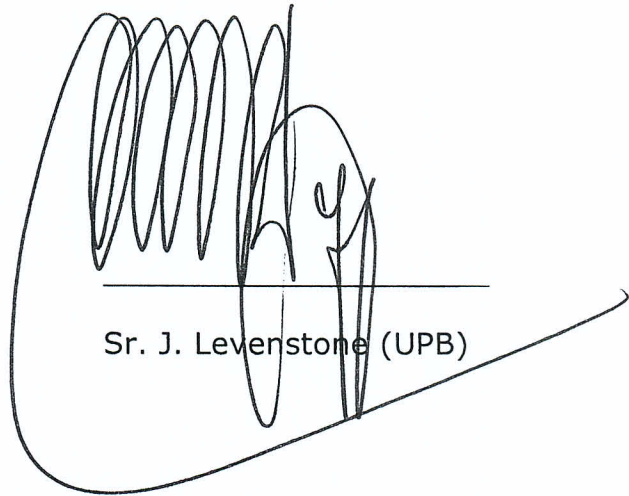
Sr. R. Wilsoe (UPB)

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'R Booi', written over a horizontal line.

Sr. R. Booi (UPB)

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'R Santana', written over a horizontal line.

Sr. R. Santana (Santana)

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'J Levenstone', written over a horizontal line.

Sr. J. Levenstone (UPB)

MISSION PAPER ER-LID RAMONSITO BOOI

INLEIDING - Na ruim drie jaren keer ik terug in de Eilandsraad van Bonaire. In maart 2011 nam ik afscheid van politiek en de eilandsraad en had toen bij elkaar 25 jaar, 10 maanden en 19 dagen Eilandsraad gekozen Lidmaatschap achter de rug. Tot de verkiezingen in maart 2015 ben ik een gekozen Eilandsraadlid en zal vanaf 6 mei aanstaande ook daadwerkelijk zitting nemen in de Eilandsraad. Mijn terugkeer in de Eilandsraad betekent voor mij geen traditionele terugkeer in politiek Bonaire. Sinds 101010 is Bonaire onderdeel van het Nederlands Staatsbestel. Ik onderken sinds 101010 twee fronten voor politieke vertegenwoordiging van Bonaire. Het front van de lokale politiek en het front van de landelijke politiek of anders gezegd politiek op niveau van staatkundige structuur. Het zal weinigen verbazen dat ik na ruim 45 jaar de lokale politiek overlaat aan anderen. Bonaire is echter nagenoeg vleugellam op het niveau van de landelijke politiek en op staatkundig niveau.

Ik heb aan de wieg gestaan van de huidige staatkundige structuur: de directe band met Nederland. Maar op het laatste moment stonden wij de UPB buiten spel en zijn er andere (matige) afspraken gemaakt. Ook zie ik dat vervolgens de uitvoer van die matige afspraken zeer te wensen overlaat.

Na bijna vijf jaar van deze nieuwe staatkundige structuur wil ik, met gezonde politieke kracht, mijn bijdrage geven aan de juiste invulling van deze structuur. Uit een akkoord voor de nieuwe staatkundige status van Bonaire volgt dat 5 jaar na de introductie van de nieuwe status er een evaluatie van deze status zal plaatsvinden. De evaluatie moet eind 2015 zijn afgerond. De organisatie van de evaluatie is inmiddels in volle gang. De Raad van State heeft al geadviseerd over de opzet van de evaluatie. Naast de instructie van de Raad van State over de evaluatie zijn nog belangrijke rapporten verschenen over de stand van zaken tot nu toe na 101010.

Voor ik op de conclusies in ga, geef ik eerst een eigen oordeel. Ik geloof nog steeds dat de keuze voor een directe band met Nederland de juiste was. Er is nog veel te verbeteren, maar Bonaire wilde niet langer afhankelijk zijn van de grillen van Curaçao. Zeker nu Curaçao de status van Land heeft gekregen, en gezien de problemen die dat land sindsdien zichzelf op de nek heeft gehaald, is het niet in het belang van Bonaire afhankelijk te zijn van wat er gebeurt op Curaçao. Op den duur zal de directe band met Nederland veel meer zekerheid bieden, veel meer welvaart en veel meer kansen voor al onze mensen. Bonaire heeft als het ware bij Nederland een levensverzekering afgesloten. Dat zal steeds meer een veilig en voorspoedig gevoel geven.

Zo ver is het nu nog niet. Mede door het halve werk dat in het laatste jaar is geleverd, toen de UPB aan de kant stond, behoeven heel veel afspraken een betere uitwerking. Nederland is welwillend, maar kent Bonaire amper. Te veel politici en ambtenaren in Nederland denken dat zij beter weten wat in het belang is van Bonaire, dan wij.

Te veel politici in het Europese deel van ons koninkrijk hebben vooroordelen en denken dat er voornamelijk streng moet worden bestuurd. De liefde is vaak ver te zoeken. Toch ben ik er van overtuigd dat Nederland goede bedoelingen heeft. Zij kennen ons niet voldoende. Wij kennen hun ook niet voldoende. Ik heb heel veel ervaring met Nederland. Graag wil ik al mijn kennis en inzichten inzetten voor Bonaire om een goede keuze van toen, nu ook een goede uitkomst te geven. Want er is veel te doen.

Als ik alleen al kijk naar de onderzoeken die tot nu toe zijn gedaan. De conclusies zijn met uitzondering van duidelijke lichtpunten op onderwijs en medische zorg gebied bedroevend. Vooral de sociaal minder sterke groepen in de samenleving hebben het zwaar te verduren. Gevangenis en zijn voller gelopen. De economie is zwak en investeerders zijn terughoudend door de strenge regeldruk van Den Haag. Het is zeker niet dat er geen maatregelen genomen zijn door de Regering in Den Haag te verbetering van het voorzieningsniveau. De meeste toegepaste maatregelen waren en zijn volstrekt niet toereikend. De achterstand was en is zwaar onderschat door de Regering in Den Haag. Hierdoor kregen de maatregelen eerder de functie van "pappen en nathouden" dan structurele en aanvaardbare verbetering van het voorzieningsniveau.

Ondertussen worden de politieke conclusies getrokken op het eiland. De conclusies komen met name van het linkse en radicale politieke front van Bonaire. "Bonaire moet een andere staatkundige structuur hebben", wordt er geroepen. Een roep om verandering zonder inhoud. Dus een sprong in het duister.

Tegen deze achtergrond wil ik de komende 10 maanden mijn bijdrage leveren aan politiek op landelijk niveau en de staatkundig structuur in het belang Bonaire en dus de juiste invulling en bestuurlijke aanpak van de sinds 101010 nieuwe structuur.

TERUGBLIK EN VERTREKpunt - Jarenlang is op consistente en onvermoeibare wijze gewezen op het feit dat de Antillen van Vijf niet functioneerden in het voordeel van de ontwikkeling van de eilanden in het algemeen en die van Bonaire in het bijzonder. De structuur van de Antillen van Vijf die ontstaan is in 1986 bleek in de praktijk een structureel struikelblok bleek te zijn voor de ontwikkeling van alle vijf de eilanden. Diezelfde structuur is sinds 10 oktober 2010 niet meer aan de orde.

Thans maakt Bonaire deel uit van het Nederlands Staatsbestel. Een nieuw begin dat ruimte biedt voor de Bonairiaanse bevolking om haar realistische aspiraties te verwezenlijken. In het volgende overzicht worden een aantal cruciale momenten en belangrijke beslissingen van het afgelopen decennium opgesomd, die geresulteerd hebben in de nieuwe staatkundige structuur van Bonaire per 10 oktober 2010.

Staatkundig veranderingsproces	Datum
St. Maarten kiest bij referendum voor de status van Land in het Koninkrijk der Nederlanden	juni 2000
De UPB bepaalt zijn positie in het document: "POSITION PAPER"	september 2002

politieke partij U.P.B. van Bonaire "Een keerpunt in de Staatkundige verhoudingen"	
Bonaire kiest bij referendum voor een directe band met Nederland	10 september 2004
Saba kiest bij referendum voor rechtstreekse banden met Nederland	5 november 2004
Rapport Jesurun "Nu kan het, Nu moet het"	oktober 2004
Het BC benoemt een commissie van advies ter zake het traject om tot een directe band met Nederland te komen	januari 2005
Sint Eustatius kiest bij referendum voor behoud van de Nederlandse Antillen	8 april 2005
De Eilandsraad keurt de discussienota, "Boneiru Nobo, (Avansá pa un mihó Futuro)" goed als leidraad voor het veranderingsproces	23 september 2005
Intentieverklaring geaccordeerd met Nederland	22 oktober 2005
Start RTC waarin besloten wordt dat het Land de Nederlandse Antillen zal worden ontmanteld	26 november 2005
De drie BSS eilanden komen met Nederland overeen dat zij een "Openbaar Lichaam" zullen worden en direct onder Nederland zullen vallen (Slotverklaring mini-conferentie)	11 oktober 2006
Slotverklaring met Curaçao en St. Maarten wordt te Den Haag geaccordeerd en daarna goedgekeurd door de Tweede Kamer en de Eilandsraad van ST. M., B, S, S.	2 november 2006
Eilandsraad van Curaçao verwierpt de Slotverklaring	28 november 2006
Overgangsakkoord	12 februari 2007
Bestuursakkoord BES-week	20 juni 2007
Bestuursakkoord BES-week	31 januari 2008
Bestuursakkoord BES-week	18 juni 2008
Bestuursakkoord BES-week	20 november 2008
Slotverklaring Toetsings-Ronde Tafel Conferentie	15 december 2008
Bestuursakkoord Nieuwe Fiscale Stelsel	13 januari 2009
<i>UPB trekker van de staatkundige structuur wijzigingen verliest meerderheid Eilandsraad</i>	<i>Mei 2009</i>
<i>Nieuwe Coalitie PDB en onafhankelijke A.T.C.Nicolaas</i>	<i>Mei 2009</i>
<i>Aankondiging en Akkoord Coalitie PDB/Nicolaas over een nieuwe referendum St.Structuur</i>	<i>Juni 2009</i>
Nieuwe 4 ^{de} Versie "Nieuwe Fiscale Stelsel", Gewijzigde Inhoud	September 2009
Plenair op Bonaire over "Nieuwe Fiscale Stelsel"	22 oktober 2009
Nieuwe Referendum over Staatkundige Structuur Bonaire gepland voor 26 maart 2010	Januari 2010
<i>Gouverneur Nederlandse Antillen vernietigt de verordening tot het houden van een referendum op 26 maart 2010 omdat de wet referendum in strijd is met het internationaal recht en het algemeen belang van het Koninkrijk.</i>	<i>15 februari 2010</i>
Nieuw Bestuursakkoord Bonaire-Nederland getekend door dhrn Henk Kamp en Jopi Abraham	22 april 2010
Besluitenlijst Sociaal Akkoord (Bonaire vertegenwoordigd door Ged. Jopi Abraham)	18 april 2010
Besluitenlijst "Politieke Stuurgroep Staatkundige Veranderingen"	7 september 2010
"Slot-Ronde Tafel Conferentie": Tijdens deze RTC vond de afronding plaats van het staatkundige hervormingsproces binnen het	9 september 2010

Koninkrijk der Nederlanden. Curaçao en Sint Maarten worden nieuwe landen. Bonaire, Sint-Eustatius en Saba worden bijzondere Nederlandse gemeenten. (Voor Bonaire tekende de heer Jopi Abraham)	
<i>Val van de Coalitie PDB/Nicolaas en Nieuwe Coalitie UPB/Nicolaas gevormd</i>	8 oktober 2010
Ingangsdatum Nieuwe Staatkundige Structuur Bonaire	10 oktober 2010

BONAIRE NA 10.10.10 - Het proces dat geleid heeft tot “*het Nieuwe Bonaire*”, was zeer complex en alle zeilen moesten worden bijgezet om dit op 10 oktober 2010, de eindstreep van het proces en tevens het startpunt van de nieuwe staatkundige structuur van Bonaire, te bereiken. Zoals bij alle veranderprocessen waren ook hierbij structuur, standvastigheid en daadkrachtig leiderschap van cruciaal belang.

Het voorlopig resultaat van de nieuwe staatkundige structuur wordt nu reeds 4 jaar concreet door de inwoners van Bonaire ervaren. Zelf heb ik ook een mening over het resultaat na 4 jaar. Toch acht ik het meer toepasselijk om gedeelten van de conclusies van twee zeer belangrijke rapporten aan te halen. Namelijk, “maart 2014, Advies van het College voor de Rechten van de Mens” en “oktober/november 2013, Rapport ISB-Ministerie van Buitenlandse Zaken”.

Conclusie Advies CRM: “In dit hoofdstuk vraagt het College speciale aandacht voor het recht op behoorlijke levensstandaard voor de bewoners van Caribisch Nederland. Want als er iets in het werkbezoek van het College duidelijk naar voren kwam dan is het wel dat armoede voor veel inwoners van Caribisch Nederland een dagelijkse realiteit is.

Tijdens het werkbezoek van het College in november 2013 noemden alle gesprekspartners armoede het grootste probleem op de eilanden. In vergelijking met andere Caribische eilanden in de regio behoort het tot de rijkere eilanden maar in vergelijking met Europees Nederland is de bevolking van Caribisch Nederland arm te noemen. Sinds de staatkundige veranderingen van 10-10-10 is het netto familie-inkomen en de koopkracht fors achteruit gegaan. Naar schatting leeft 60% van de bevolking onder de armoedegrens.

Lokale deskundigen merken op dat geldproblemen vaak de bron zijn voor andere problemen. Ze constateren dat er bij verschillende gezinnen sprake is van ‘verschrikkelijke armoede’ en schaamte daarover. Een hulpverlener kan aan mensen die voor een uitkering komen, ruiken dat ze al dagen niet gegeten hebben. Een justitieel medewerker herkent toenemende armoede aan het feit dat inbrekers soms alleen de inhoud van de koelkast en luiers meenemen maar dure spullen laten staan. Armoede is ook nauw verbonden met andere aspecten, zoals een laag opleidingsniveau, het bestedingspatroon, geringe werkgelegenheid, problematische huisvesting, drugs- en alcoholverslaving en psychiatrische klachten. Voeding is duur en groente en fruit nog duurder dan overige producten. Overgewicht en daarvan afgeleide gezondheidskwesties komen veel voor en nemen ook fors toe.

Mensen moeten hard werken om het hoofd boven water te houden en hebben daardoor weinig positieve aandacht voor hun kinderen. Huiselijk geweld is een veel voorkomend probleem.”

Conclusie Rapport ISBA-Buitenlandse Zaken: “Het heersende beeld dat de BES eilanden als een stukje tropisch binnenland bestuurlijk zich als een kleinere Nederlandse gemeente moeten gedragen, kan op basis van de bevindingen niet worden volgehouden. Er bestaan majeure verschillen tussen het Europese en het Caribisch deel van Nederland. Nog afgezien van de evidente politieke en bestuurlijke verschillen, zijn er culturele verschillen die zich niet makkelijk laten overbruggen. Naarmate krampachtiger wordt vastgehouden aan de lijn dat deze eilanden volledig en onmiddellijk aan de bestuurlijke eisen moeten voldoen als ‘gewone’ Nederlandse gemeenten, zal de complexiteit van het bevorderen van goed bestuur en de aanpassing aan de Nederlandse bestuurlijke mores alleen maar toenemen. Deze situatie vereist een vernieuwde aanpak op basis van aangepaste inzichten op het bereiken van evenwicht in de relaties. Vaak wordt gehoord dat de eilanden te veeleisend zijn en hun verantwoordelijkheden niet nemen, en dat ‘met de burgemeester van elke andere willekeurige gemeente van Nederland niet zo vaak als met de openbare lichamen op rijksniveau om de tafel wordt gezeten’. Dat miskent in de ogen van een aanzienlijk aantal gesprekspartners het specifieke karakter van de relatie, de bijzondere uitdagingen waarvoor relatief beperkt bemensde besturen van de openbare lichamen zich zien gesteld en de achterstandssituatie waarin de bevolkingen van deze eilanden zich bevinden. Tussen de BES eilanden onderling en tussen de eilanden en de Haagse departementen bestaat niet alleen een grote fysieke afstand, maar ook een opvallende mentale afstand. Het bestuursproces op de eilanden is kwetsbaar en er loopt te weinig smeerolie door de raderen ervan. Niettegenstaande de vele problemen waar het rijksbestuur tegenaan liep in de afgelopen drie jaren, zijn er, vaak in een hoog tempo, belangrijke resultaten geboekt, op vele terreinen. Iedereen die daaraan heeft bijgedragen verdient daarvoor lof.

Het is evenwel ontegenzeggelijk gebleken dat de rijksoverheid niet in volle gezamenlijkheid optreedt. Hier bestaat veel ruimte voor verbetering, waarvoor al stappen kunnen worden gezet in de vorm van inrichtingsbeslissingen voorafgaand aan de meer bestuurlijke evaluatie van 2015. Het versterken van de regie, een geïntegreerde meerjarige planning, het professionaliseren van de informatievoorziening en –uitwisseling en een missie-visie traject kunnen al snel veel verbetering en verhoging van de effectiviteit van de inzet tot stand brengen.”

“Wij zijn wij er niet beter van geworden...!”, is een kreet die je regelmatig op Bonaire hoort.

Deze kreet is een legitieme kreet! Echter, verbeteringen vergen tijd en geduld. Immers, een nieuwe staatkundige structuur is geen wondermiddel dat alles in één keer perfect maakt voor een ieder die hier op Bonaire woont. Het heeft weinig zin om terug te kijken op wie wat heeft gedaan in het verleden.

Negatief werkende regels en wetten, tekortschietende maatregelen en andere onvolkomenheden moeten zo snel mogelijk worden geïnventariseerd, waarna procesafspraken ter oplossing van deze knelpunten en vraagstukken kunnen worden gemaakt.

Mijn politieke missie is om een constructieve ervaren politieke stem te laten horen. Met gezonde politieke kracht een poging te wagen om partijen te bewerken om de juiste beslissingen en acties te nemen. Voor mij staat het politiek vast en is voor mij principieel uitgangspunt:

- Dat Bonaire onderdeel is van het Nederlands Staatsbestel, Bonaire heeft hierin rechten en plichten (geen bedel structuur zoals onder de voormalige Nederlandse Antillen);
- Dat de Regering in Den Haag plicht heeft om richting te geven aan de ontwikkeling van Bonaire en het recht heeft om te controleren op bestuurskracht en behoorlijk bestuur;
- Dat de toekomst en het uiteindelijke lot van Bonaire een exclusiviteit blijft van de bevolking van Bonaire.

De beslissingen en acties zullen als het aan mij ligt overeenkomen met de volgende prioritaire aandachtgebieden:

- Voorzieningsniveau op een in Nederland aanvaardbaar niveau; Dat wil onder meer zeggen dat de AOV fors wordt verhoogd.
- Artikel 1 van de Grondwet is uitgangspunt:
 - I. (zie ook Advies CRM) Het minimumniveau van de rechten uit mensenrechtenverdragen moet worden gewaarborgd zowel in Caribisch als Europees Nederland en gestreefd moet worden naar volledige implementatie;
 - II. Er mag alleen onderscheid worden gemaakt in het realisatieniveau van bepaalde mensenrechten tussen het Caribische en het Europese gedeelte van Nederland als geen sprake is van gelijke gevallen of als voor dat onderscheid een objectieve rechtvaardiging bestaat;
 - III. Als sprake is van afwijkende regels in beide landsdelen moet de Nederlandse overheid dit gedegen en kenbaar motiveren aan de hand van het toetsingskader gelijke behandeling. Daarbij moet de Nederlandse overheid zo nodig kijken naar de effecten voor de bewoners via een "impact assessment";
- Politieke en bestuurlijke agenda politiek Den Haag (Rijk) voor Bonaire moet in onderling overleg met OLB worden afgesproken en kenbaar gemaakt worden, zowel aan Rijksambtenaren als aan de bevolking van Bonaire; Met andere woorden: geen dictaten uit Den Haag, elk besluit wordt van te voren overlegd met Bonaire.
- Dus ook: Visiedocument, planning en begroting ter realisatie van politieke en bestuurlijke agenda van Den Haag (Rijk) in overleg met OLB;
- Goed afgestemde en transparante, effectieve en efficiënte Rijksorganisatie op het eiland ter realisering van de agenda; De hier werkende Rijksambtenaren zitten er dus niet alleen in opdracht van hun eigen ministerie in Den Haag, maar ook in nauw overleg met het bestuur van Bonaire. Beleid wordt afgestemd, niet opgelegd.

- Rijksambtenaren op Bonaire moeten een duidelijk voordeel opleveren voor de ontwikkeling van het eiland en verbetering van het voorzieningsniveau;
- Contactpunt tussen het bestuur van Bonaire en Den Haag is de Rijksvertegenwoordiger. Deze moet dus ook de bevoegdheden krijgen om bij te sturen waar wenselijk en/of mogelijk.
- Gezonde synergie tussen Rijksorganisatie en lokaal bestuur en lokaal bestuursapparaat;
- De zogenaamde Vrije Uitkering die wij uit Den Haag ontvangen wordt veel meer in overeenstemming gebracht met de uitkeringen die in Europees Nederland plaatsvinden via het Gemeentefonds.
- Uiteraard heeft Bonaire zelfstandige economische kracht en die moet optimaal worden ontwikkeld. Maar in Europees Nederland wordt ook niet aan iedere gemeente eerste gevraagd wat het zelf kan verdienen, voordat de uitkering uit het Gemeentefonds wordt vastgesteld. Economische vooruitgang die hier wordt geboekt mag voor Nederland geen reden zijn de Vrije Uitkering daarom te verlagen.
- Er komt een zorgvuldig onderzoek met openbare uitkomst van de opbrengsten van de belastingheffing op Bonaire. Te veel geheven belasting wordt verrekend.